

Minifakta om djurungar i havet

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Ungefär 70 procent av jorden är täckt av vatten. Vissa djur i havet lägger sina ägg på land och vissa lägger dem i havet. Havssköldpaddan lägger sina ägg i sanden och när de har kläckts måste de fort till vattnet. Hajarna föder levande ungar och när de är födda klarar de sig på egen hand.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 1–3)
- Att lyssna aktivt och återberätta viktiga delar av ett innehåll. (SV åk 1–3)
- Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt i söktjänster på internet. (SV åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Söka information från olika källor och värdera dessa.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn. Beskrivande, förklarande och instruerande texter. (SV åk 1–3)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva ord, meningar och enkla texter. Skapande av texter där ord och bild samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 1–3)
- Informationssökning i källor för barn. (SV åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Söka information från olika källor och värdera dessa.

SPRINGDIKTAMEN

Skriv meningar på lappar som är tagna från boken. Det kan vara bra att börja med cirka 8 meningar.

Exempel på meningar:

Bläckfisken har 8–10 tentakler.

Bläckfisken kan ändra färg.

En del hajar äter plankton.

Många hajar har vassa tänder.

Havssköldpaddan är bra på att simma.

Sjökor trivs på grunt vatten.

Valens unge kallas för kalv.

Hajar simmar hela tiden.

1. Gå igenom lapparna med eleverna. Vad står det?
2. Sätt upp lapparna utspritt i kapprummet/grupprummet.
3. Dela in eleverna i par. En ska vara skrivare och en springare.
4. Sätt en timer på cirka 4 minuter.
5. När tiden startar ska springaren springa ut i korridoren, läsa en mening, och springa in till skrivaren och säga den.
6. Välj om skrivaren skriver på papper, dator eller Ipad. När skrivaren har skrivit klart meningen springer springaren ut igen i korridoren och letar upp en ny mening.
7. När tiden är ute går ni igenom hur många korrekta meningar varje par har lyckats hinna med att skriva och vilka.

Fortsättning: Man kan sedan byta roller så att skrivaren får vara springare och tvärtom.

NÄRLÄSNING

Skriv en text om djurungar i havet utifrån boken. Kopiera upp en till varje elev. Välj ut ett ord från varje mening som du tycker är viktiga att lyfta, dessa ska eleverna stryka över senare i övningen.

1. Dela ut texten och var sin överstrykningspenna eller tuschpenna.
2. Börja med att läsa texten högt. Alla följer med i sin text.
3. Ställ frågor om texten. Hur många stycken finns det? Kan någon läsa den första meningen? Vad står det i den sista meningen? Vad ser ni på bilden? Vad är rubriken?
4. Börja med att läsa första meningen högt. Till exempel: "Havet består av saltvatten." Säg till eleverna att de ska stryka över ordet som beskriver vad havet består av. Alla elever letar upp ordet saltvatten och stryker över det i första meningen.
5. Fortsätt på liknande sätt genom hela texten. Låt eleverna räkna sina överstrukna ord och berätta hur många de har. Arbeta vidare med orden på olika sätt:
 - Läs upp de överstrukna orden.
 - Låt eleverna skriva orden på tavlan.
 - Låt eleverna förklara vad orden betyder.
 - Hitta på egna meningar med orden.

SORTERA SANT ELLER FALSKT

Dela ut ett rött och ett grönt papper till varje par/grupp. Kopiera påståendena nedan. Låt eleverna klippa ut påståendena, diskutera samt lägga dem på det gröna papperet om det är sant eller det röda papperet om det är falskt. Avsluta övningen med en gemensam diskussion.

Skriv påståendena i rutor så att de är lätta att klippa ut.

Sjökor växer sakta.

Sjökor kallas för sirendjur.

Valens unge kallas kalv.

Rädda bläckfiskar kan byta färg.

Havssköldpaddor lägger ägg i sanden.

Arga sjökor kan ändra färg.

Valen föder tre ungar varje år.

Bläckfisken har 12 tentakler.

Plankton är små snäckor på havsbotten.

Hajens ungar lever med mamman i 10 år.

FRUSEN TID

Eleverna ska skriva text till en bild från boken. Förklara att ett foto är "frusen tid", det vill säga det händer något innan bilden togs, det händer något just när bilden tas och det kommer att hända något när bilden är tagen. Be eleverna att skriva en text till bilden, där de fantiserar ihop en historia om vad som händer, vad som händer och vad som kommer att hända. Sätt upp bilderna i klassrummet och be eleverna läsa sina berättelser. Här kan man låta flera elever få samma bild. Det blir då flera olika berättelser om samma motiv och det är extra spännande.

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad består havet av?
Det består av saltvatten.
2. Hur många procent av jorden är täckt av hav?
70 procent är täckt av hav.
3. Vilket djur lägger sina ägg i hålor på havets botten?
Det gör bläckfisken.
4. Vad använder bläckfisken sina tentakler till?
Den fångar mat med dem.
5. Hur länge lever bläckfiskungarna med mamman?
De klarar sig själva direkt.
6. Vad är plankton?
Små djur och växter som finns i havet.
7. Vad äter hajar?
De äter fisk, sälar och några äter plankton.
8. Var lägger havssköldpaddan sina ägg?
I ett hål i sanden.
9. Vad gör havssköldpaddans ungar när äggen kläcks?
De gräver sig upp ur hålet.
10. Varför är havssköldpaddorna bra på att simma?
Deras ben ser ut som paddlar.
11. Vad äter sjökor?
De äter sjögräs.
12. Vad kallas sjökor också för?
De kallas också för sirendjur.

13. Hur länge stannar sjökungen hos sin mamma?
Ungen stannar i flera år hos sin mamma.
14. Vad kallas valens unge för?
Den kallas för kalv.
15. Hur mycket kan en knölval väga?
Den kan väga 40 ton.
16. Vad kan en bläckfisk göra när den blir arg eller rädd?
Den kan byta färg.
17. Varför simmar hajar hela tiden?
Annars sjunker de till botten och drunknar.
18. Varför har havssköldpaddor släta skal?
För att kunna simma snabbare.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

19. Varför lever sjökorna på grunt vatten?
För att kunna nå sjögräset på botten.
20. Hur många procent av jorden är täckt av land?
30 procent är täckt av land.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

21. Varför tror du att havssköldpaddans ungar måste snabbt ner till vattnet när de har kläckts?
Eget svar.
22. Varför tror du att havssköldpaddorna föds på land?
Eget svar.
23. Vilken färg skulle du vilja byta färg till om du var en arg bläckfisk? Motivera.
Eget svar.
24. Varför tror du man säger att bläckfisken har många armar?
Eget svar.

FINN FEM FEL

Samarbeta med en kamrat och ringa in de fem meningar som inte stämmer.

Stämmer inte:

Ungefär 70 procent av jorden är täckt av land.

Bläckfisken har 18 tentakler att fånga mat med.

Hajens ungar lever med mamman i flera år.

Sjökör trivs bäst på djupt vatten.

Valen föder två ungar varje år.

Stämmer:

Havet består av saltvatten.

En del bläckfiskar låter sina ägg flyta runt i vattnet.

Plankton är små djur och växter som lever i havet.

Havssköldpaddor lägger ägg på land.

Sjökör kallas också för sirendjur.